

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, Україна, 3–5 вересня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

Реалізація соціально-економічної політики щодо аграрного виробництва та сільського розвитку вимагає впровадження нової філософії державної політики та підприємницької діяльності, пов'язаної з розумінням важливості сільських територій для розвитку інших видів підприємницької діяльності, що направлені на створення нових робочих місць в несільськогосподарській сфері, проте пов'язані з сільським господарством і екологією.

Ці плани можуть бути виконані через реалізацію наступних умов:

- розвиток виробничої та соціальної інфраструктури села;
- зацікавленості діяльності місцевих сільських громад;
- децентралізація прийняття владних рішень;
- удосконалення інституційного середовища сільських територій.

Проблеми сільського господарства та сільських територій повинні розглядатися комплексно, оскільки існує тісний зв'язок між модернізацією сільського господарства і розвитком сільських територій.

Робоча сила, що вивільняється з аграрного сектора в результаті підвищення ефективності праці, повинна бути використана в несільськогосподарському секторі для уникнення негативних наслідків від зростання рівня безробіття та зниження доходів сільського населення. Зростання несільськогосподарської зайнятості в сільській місцевості, розвиток підприємництва у соціальній сфері буде не тільки збільшувати доходи сільського населення, а й підвищувати привабливість села для проживання і відпочинку.

Існує також зворотній ефект, який проявляється у позитивному впливі діяльності закладів соціальної сфери на прискорення структурних змін в сільському господарстві, зниження витрат виробництва, поліпшення якості продукції, відповідно до вимог міжнародної конкуренції.

Розвиток підприємництва у соціальній сфері призведе також до позитивних змін в інституціональному середовищі, утворення структур наближених до країн Європейського Союзу.

ТЕХНОПАРКИ В УСЛОВИЯХ РЕАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ РЕГИОНА

Телетов А. С., д-р. екон. наук, проф.

Сумский государственный университет, Украина

Во второй половине XX-го столетия вплоть до распада Советского Союза промышленность на северо-востоке Украины бурно развивалась. Наряду с резким ростом разновидностей выпускаемой продукции и её объёмов производства на сумских, конотопских, шосткинских и некоторых предприятиях других районных центров практически с нуля были созданы заводы “Химпром”, электронных микроскопов (СЗЭМ), “Центролит” и т. п. Два крупнейших всесоюзных научно-исследовательских института,

вошедшие на рубеже 70-х – 80-х годов в мощные научно-производственные объединения, и открывающиеся вузы получили широкое поле практического приложения своих научных исследований. За последние 20 лет, ввиду непродуманности условий трансформации экономики к рыночной, промышленность области не только не развивается, а дергадурит: одни предприятия резко снизили объёмы производства, а АО “Сэлми”, “Центролит”, “Фарфоровый завод” практически остановились.

Произошло это в определённой степени потому, что инновации в экономике и юриспруденции (маркетинговые подходы, самостоятельность принятия решений в вопросах экспорта-импорта, частная собственность на средства производства и др.) абсолютно не подкрепляются инновациями в технике (новых конструкциях и технологиях). Кроме этого, ослаблены организационно-промышленные связи между центром и регионами, постоянно-действующие хозяйственные связи разрушены, а долгосрочные взаимовыгодные партнёрские отношения в должной мере не созданы, прилавки просто “завалены” зарубежными товарами, ввиду хоть и невысокого их качества, но достаточно низкого уровня цен. Как результат – высвободившиеся промышленные площади, выведенное из процесса производства оборудование и всё большее количество достаточно квалифицированных безработных. В этих условиях в регионах актуальным стало создание и научно-техническое обеспечение деятельности технопарков, что позволит, если и не ликвидировать вышеприведенное, то в значительной степени организовать производственный бизнес, занять желающих, хоть как-то их материально поддержав.

Изучаемый до настоящего времени опыт технопарка на базе известного во времена СССР Шосткинского объединения “Свема” может служить определённым примером, однако он касается лишь использования территории и помещений. Несмотря на значительный период, который прошёл после первой попыток создания технопарков [1], где в обращении к читателям книги Президент НАН Украины Б.Е. Патон, в частности, говорит о “Созданных и действующих технопарках “Полупроводниковые технологии и материалы, оптоэлектроника и сенсорная техника” и “Институт электросварки им. Е.О. Патона” в Киеве, а также технопарк “Институт монокристаллов” в Харькове”, до сих пор нет примеров, где бы чётко прослеживалась цепочка: научные исследования → конструкторско-технологическая реализация → опытный образец → коммерческое производство, поскольку первые технопарки создавались на базах бывших НИИ, не имевших достаточных производственных мощностей. Лишь включение в эту цепочку вузовской науки (академическая и отраслевая в настоящий момент ослаблены), универсального оборудования, использования консультантов из числа инженеров и экономистов, а также привлечения большого числа желающих заняться бизнесом или просто найти соответствующее квалификации место работы сможет принести реальный результат. В Сумской области для этого наиболее подходит уже упомянутое

АО “Сэлми” (в прошлом СЗЭМ им. 50-летия ВЛКСМ, а впоследствии ПО “Электрон”), обладающее значительным парком универсального и роботизированного оборудования, компактно расположенное в центральной части города (в течение четырёх десятилетий предприятие обеспечивало потребности в изделиях для научных исследований не только всех республик СССР, но и многих стран Восточной Европы, Индокитая, Африки и Латинской Америки) [2]. Безусловно, без помощи государства не обойтись, однако тут присутствует реальный интерес для будущего: может быть в определённой степени восстановлено научное приборостроение, хотя бы для использования внутри страны, ведь, как известно, ещё не закрывшиеся исследовательские институты, а их, к примеру в советское время, только в медицине и биологии на территории Украины было больше пятидесяти, применяют в своих исследованиях приборы, которые давно устарели, как физически, так и морально.

В вопросе создания технопарков можно воспользоваться и определённым опытом наших географических соседей – России, Литвы, Польши, которые в настоящее время если в некоторых технических направлениях и опережают Украину, то ненамного. Здесь Украина, как думающая о своём будущем держава, должна сосредоточиться на отдельных приоритетных путях своего развития, как, к примеру, сделала Россия, сконцентрировавшая в руках государства вложения в науку и военную технику, отдав импорту продукцию некоторых других отраслей.

1. Современные инновационные структуры и коммерциализация науки / под ред. А.А. Мазура. – Харьков, 2000. – 254 с.

2. Телстов О.С., Створення технопарків у сучасних умовах / О.С. Телстов, Ю.А. Сірик // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – №4.

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ НАРОДЖУВАНОСТІ У СКЛАДІ ДЕМОГРАФІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ

Троян М. Ю., канд. екон. наук, доц.

Сумський державний університет, Україна

Міжнародна стратегія розвитку України передбачає всебічний розвиток держави, включно з стабілізацією демографічної ситуації в Україні, розвиток якої протягом останніх десятиріч викликає занепокоєння і вчених і суспільства і політиків.

Вичерпання демографічного потенціалу України сприяли в свою чергу і історичні події ХХ сторіччя – перша та друга світові війни, громадянська війна, три голодомори, форсована індустріалізація, колективізація, масові репресії 1930-50 рр., Чорнобильська катастрофа, системна економічна криза 90-х. Ці процеси призвели до помітних деформацій статевого та вікового складу населення, передчасної смерті мільйонів людей. Разом з народжуваністю, що не забезпечує простого заміщення поколінь це призвело